

**Кључна питања за анализу постојећег стања и
правилно дефинисање промене која се предлаже**

- 1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?**

Ефекти реализације програма подршке привреди Министарства привреде могу се сагледати две године од реализације инвестиције. Овакве анализе Министарство редовно спроводи (последња урађена за Програм подстицања предузетништва кроз развојне пројекте је за 2020. годину). На овај начин прати се пре свега запосленост у привредним субјектима која су користила подстицајна средства, као и параметри из финансијских извештаја који показују стање у њиховом пословању.

- 2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.**

У 2023. години реализован је Програм подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије. Укупан буџет Програма био је 900.000.000,00 РСД. До 31.12.2023. године Фонд за развој је по овом програму примио 198 захтева укупне вредности тражених бесповратних средстава 946.996.342,80 РСД од којих је 62 добило решење о додели средстава у укупној вредности од 301.596.485,67 РСД. Како је услов за доделу бесповратних средстава Министарства, позитивна одлука Фонда за развој о додели кредита, потписивање уговора о коришћењу средстава са крајњим корисницима је могуће само када предлоге Комисије за доделу бесповратних средстава усвоји и Управни Одбор Фонда за развој. Међутим, у току саме реализације Програма појавио се проблем недостатка кредитних средстава Фонда која ће у складу са пропозицијама Програма пратити бесповратна средства и из тог разлога је остало 86 захтева који испуњавају услове за доделу средстава. Из наведених разлога, буџет Програма није реализован у складу са планираним.

- 3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?**

Најважнији је свакако Закон о буџету Републике Србије за 2024. годину („Службени гласник РС”, број 92/23), у оквиру којег су опредељена средства за реализацију овог програма.

- 4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.**

Током 2023. године у току спровођења Програма подстицања развоја предузетништва кроз развојне пројекте, Фонд за развој Републике Србије, као партнерска институција која је обезбеђивала кредитни део средстава за реализацију Програма, суочила се са недостатком истих. Оваква ситуација довела је до тога да део захтева који је запримљен

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

кроз овај програм не може да се реализује и поред тога што подносиоци испуњавају услове Програма. С тим у вези, средства обезбеђена у буџету РС за ове намене у оквиру раздела Министарства привреде, а која су у складу са важећом Уредбом пренета Фонду за развој остала су нереализована.

5) Која промена се предлаже?

Како је финансијска ситуација Фонда за развој и ове године непромењена, а обзиром на интересовање привреде за овом врстом подршке, Министарство привреде је донело одлуку да у 2024. години програм реализује у сарадњи са банком Поштанска штедионица а.д. имајући у виду њену власничку структуру, развијену мрежу експозитура широм земље, а пре свега у најнеразвијенијим деловима, али и искуство у оваквом начину рада кроз други програм који ово Министарство такође спроводи.

Имајући у виду да је буџет Програма смањен са 900 на 600 милиона РСД, Министарство привреде је на основу претходне анализе донело одлуку да се у Програму за 2024. годину подрже само привредни субјекти из сектора Прерађивачке индустрије имајући у виду њихов допринос у БДП, као и учешће у програмима из претходних година.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Да, погледати одговор на питање 4) и 5)

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Промена партнерске институције односно механизма доделе подстицајних средстава подразумева укључивање и Развојне агенције Србије кроз већ устаљен механизам у реализацији Програма подршке малим предузећима за набавку опреме који који Министарство привреде спроводи од 2013. године.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоји.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Не може из разлога што сваки програм подршке привреди има своје специфичности, намену средстава, циљну групу корисника и сл.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

Уколико се Програм не би реализовао, одређени број предузећа би одустао од инвестиције што би у крајњој линији утицало на стагнацију односно пад њиховог промета односно запослених, а у крајњој мери и на допринос расту БДП.

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Програм представља наставак подршке из 2016. године па се у том смислу није мењао у складу са праксом других земаља.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 3:

Кључна питања за утврђивање циљева

- 1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).**

Општи циљ Програма јесте подршка инвестицијама у прерађивачкој индустрији и подстицај бржем привредном развоју.

- 2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).**

Реализација Програма утицаће на повећање вредности и обима производње и промета прерађивачке индустрије, јачање њихове конкурентности, као и генерално побољшање услова финансирања микро, малих и средњих предузећа која послују у овом сектору индустрије.

- 3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?**

Општи и посебни циљеви Програма усклађени су са приоритетним циљевима Владе, али и стратешким документима међу којима је најреферентнији Стратегија за развој малих и средњих предузећа за период од 2023. до 2027. године.

Један од четири посебна циља дефинисана Стратегијом односи се на Конкурентан МСПП сектор – Ојачана конкурентност МСПП на домаћем и страном тржишту. За остваривање овог посебног циља, предвиђено је пет мера од којих се мера 3.2 односи управо на интензивирање подршке за инвестирање, приступ финансирању и реализацију финансијских трансакција МСПП кроз постојеће и нове програме.

- 4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?**

Посебни циљеви Програма ће бити праћени преко следећих индикатора (за период $n+2$, где је n година у којој се одобравају средства програма, базна $2024=100\%$):

1) повећање вредности и обима производње и промета привредних субјеката који су користили средства Програма у периоду након 2 године више за 10%;

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

- 2) број привредних субјеката која ће реализовати инвестицију кроз Програм износи 60;
- 3) учешће одобрених захтева у години одобравања бесповратних средстава, привредних субјеката који су се изјаснили да су извозници, у односу на укупан број одобрених захтева, износи више од 40%.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

- 1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „status quo” опција?**

Поред овог програма, Министарство привреде реализује и друге мере подршке чији се општи и посебни циљеви у мањој или већој мери преплићу, али се мере међусобно допуњују и покривају различите сегменте. Међусобне разлике се односе пре свега на намену средстава, као и на циљну групу корисника у смислу фазе развоја, категорије којој припада, делатности коју обавља и сл. Стога „status quo” опција није разматрана.

- 2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?**

Не

- 3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?**

Комплетан Програм је базиран на подстицајним мерама за остваривање посебних циљева

- 4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?**

Имајући у виду да се ради реализацији програма који ово министарство спроводи од 2016. године, као и да пар измена у овогодишњем Програму неће имати утицај на промену већ успостављене управљачко организационе структуре, нису разматране неке нове опције у организацији рада.

- 5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?**

Не имајући у виду да се ради о додели подстицајних средстава

- 6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?**

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

/

- 7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?**

Да, спровођење оваквих програма спада, између осталих, у редовне активности овог министарства.

- 8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?**

Изабрана је опција која се редовно спроводи, за којом постоји тражња у привреди и даје резултате.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

- 1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?**

Реализација програма ће индиректно утицати на повећање јавних прихода у средњем року кроз повећање инвестиција дела привреде којој се средства пласирају.

- 2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?**

Буџетска средства за реализацију Програма су већ обезбеђена и налазе се у оквиру Раздела 21 – Министарство привреде, Глава 21.0, Програм 1509 – Подстицаји развоју конкурентности привреде, Функција 410 – Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада, Пројекат 4002 – Подршка развоју предузетништва, Економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, опредељена су средства у износу од 2.000.000.000,00 динара, намењена за реализацију пројекта Подршка развоју предузетништва. Од наведених средстава, 600.000.000,00 динара намењено је за спровођење Програма Развојна шанса – линија за прерађивачку индустрију.

- 3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?**

Без утицаја

- 4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?**

Неће бити нових трошкова

- 5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?**

Спровођење Програма спада у редовне активности како Министарства привреде, тако и Развојне агенције Србије

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Развојна агенција Србије неће имати додатне расходе када је у питању учешће у спровођењу овог програма.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?**

Привредна друштва разврстана као микро, мала и средња, као и предузетници који послују у сектору прерађивачке индустрије, оствариће материјалну корист у смислу финансијске подршке за реализацију планиране инвестиције.

Корист од повећања максималног износа бесповратних средстава односно процентуалног учешћа бесповратних средстава у укупној вредности инвестиције за све потенцијалне учеснике у Програму огледа се првенствено у томе што ће највећи део вредности већих инвестиција моћи да покрију бесповратним средствима и кредитом Банке. У Програму из претходне године било је предвиђено да удео бесповратних средстава буде до 20% вредности инвестиције, у апсолутном износу до 12.500.000, динара и преостали износ кредита Фонда за развој. Велики број привредних субјеката је, не желећи да до пуне вредности инвестиције тражи додатни кредит код Фонда за развој, допуну до пуне вредности инвестиције вршио из сопствених средстава.

Повећање максималног износа односно учешћа бесповратних средстава омогућиће им веће инвестиције, преусмеравање сопствених средстава на друге неопходне трошкове пословања, а онда у крајњој линији повећање обима и вредности производње.

Када је реч о категоријама микро и малих предузећа, поред овог Програма, предвиђена су и средства кроз програм Министарства привреде који би пружио подршку микро и малим предузећима за набавку опреме, а у коме би минималан износ укупног инвестиционог улагања био 1.000.000,00 динара.

- 2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?**

Имајући у виду да Програм суфинансира оне активности привредних субјеката које се односе на инвестирање у нову најчешће иновативнију и савременију опрему,

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

свакако да има утицај на повећање конкурентности корисника што и јесте један од посебних циљева Програма.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Не у већој мери имајући у виду да се ради о државној помоћи мале вредности (*de minimis*) где је у складу са важећом регулативом из области државне помоћи прописана горња граница коју привредни субјекти не смеју да прекораче, а која износи 23 милиона динара кумулативно у текућој и претходне две фискалне године, о чему Министарство привреде јако води рачуна.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Не нужно, али постоји могућност кроз набавку нове, савремене опреме која и сама може бити иновативна у техничко технолошком смислу, али и чије увођење може утицати и на развој пословних и организационих иновација.

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

Не

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Неће бити оваквих ефеката

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

- 1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?**

Имајући у виду да се исти Програм у мало другачијој форми реализује од 2016. године, нема потребе за организационим, управљачким или институционалним променама

- 2) Да ли постојећа јавна управа има капацит за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?**

Види одговор на питање 1)

- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести ?**

Види одговор на питање 1)

- 4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?**

Да

- 5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?**

Не

- 6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?**

Не утиче експлицитно као таква, али је целокупан процес спровођења Програма транспарентан.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

- 7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?**

Имајући у виду да је реч о једногодишњем програму, јавни позив за прикупљање захтева ће бити отворен до 31.12.2024. године па ће се с тим у вези рад на захтевима, у зависности од околности, наставити и у првој половини 2025. године, док ће се касније праћење реализације одвијати још две године.

УРЕДБА
О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?**

Пре него што је започет рад на изради документа, обављене су консултације са представницима Привредне коморе Србије као најрепрезентативнијег удружења предузетника, као и свакодневни телефонски разговори са представницима привреде који указују на велику потребу за овом врстом подршке.

- 2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?**

Буџетска средства за реализацију Програма су већ обезбеђена и налазе се у оквиру Раздела 21 – Министарство привреде, Глава 21.0, Програм 1509 – Подстицаји развоју конкурентности привреде, Функција 410 – Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада, Пројекат 4002 – Подршка развоју предузетништва, Економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама, опредељена су средства у износу од 2.000.000.000,00 динара, намењена за реализацију пројекта Подршка развоју предузетништва. Од наведених средстава, 600.000.000,00 динара намењено је за спровођење Програма Развојна шанса – линија за прерађивачку индустрију.

- 3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?**

Неповољан друштвено - економски амбијент може утицати на одлуку привреде да одложи инвестирање и на тај начин не покаже потребу за средствима подршке.

УРЕДБА

О МЕТОДОЛОГИЈИ УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПОЛИТИКАМА, АНАЛИЗИ
ЕФЕКТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА И ПРОПИСА И САДРЖАЈУ ПОЈЕДИНАЧНИХ
ДОКУМЕНАТА ЈАВНИХ ПОЛИТИКА